

OBYWATELSKA KONTROLA WYBORÓW

okw.info.pl

Podstawowe informacje dla mężów zaufania i obserwatorów społecznych

WAŻNE TERMINY

Stale zamieszkanie – zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu. (Art. 5 pkt 9 KW)

Znak „X” – co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki. (Art. 5 pkt 12 KW)

Obwodowa komisja wyborcza – obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodowa komisja wyborcza ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie. (Art. 5 pkt 13 KW)

KTO MOŻE PEŁNIĆ FUNKCJĘ MĘŻA ZAUFANIA?

Mężem zaufania może być osoba mająca czynne prawo wyborcze do Sejmu, która nie kandyduje w wyborach ani nie jest komisarzem wyborczym, pełnomocnikiem wyborczym, pełnomocnikiem finansowym (komitetu wyborczego), urzędnikiem wyborczym lub członkiem komisji wyborczej.

W JAKI SPOSÓB NASTĘPUJE POWOŁANIE MĘŻA ZAUFANIA?

Do komisji wyborczych, o których mowa w art. 152 §2 (chodzi o komisje okręgowe, rejonowe i terytorialne oraz obwodowe) pełnomocnik wyborczy

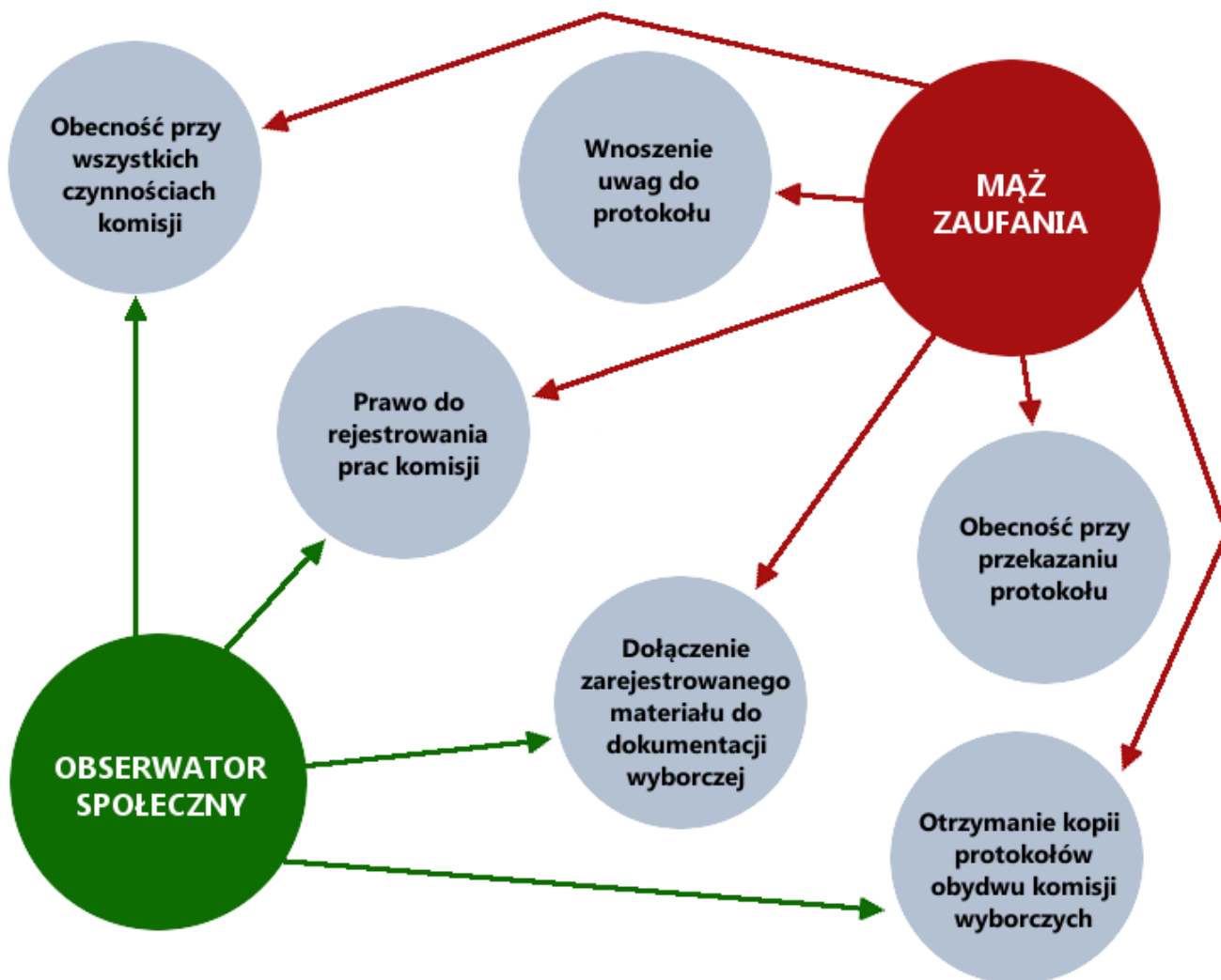
ma prawo wyznaczyć po jednym mężu zaufania. Jeżeli jednak komitet wyborczy nie zarejestrował kandydatów lub list kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych, mężów zaufania reprezentujących ten komitet można wyznaczyć tylko do obwodowych komisji wyborczych na obszarze okręgu, w którym komitet ten zarejestrował kandydata lub listę kandydatów. Pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona wydaje mężowi zaufania zaświadczenie, którego wzór określa Państwowa Komisja Wyborcza.

OBSERWATOR SPOŁECZNY

To nowa instytucja wprowadzona w Kodeksie wyborczym Ustawą z dnia 11 stycznia 2018 roku o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych.

KTO MOŻE WYZNACZYĆ OBSERWATORA SPOŁECZNEGO?

Zarejestrowane w Rzeczypospolitej Polskiej stowarzyszenie lub fundacja, do których celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, ma prawo wyznaczyć po jednym obserwatorem społecznym do komisji wyborczych, o których mowa w art. 152 §2. (Art. 103c §1.)

UPRAWNIENIA MĘŻA ZAUFANIA

1. Mąż zaufania ma prawo być obecny podczas wszystkich czynności komisji, do której został wyznaczony.
2. Ma prawo rejestrować (na urządzeniu własnym) wszystkie czynności obwodowej komisji ds. przeprowadzenia wyborów przed otwarciem lokalu wyborczego i po jego zamknięciu. A także wszystkie czynności komisji obwodowej ds. ustalenia wyników głosowania do momentu podpisania protokołu, o którym mowa w art. 75 §1. W szczególności obejmuje to takie czynności komisji jak: sprawdzenie, czy urna jest pusta, i jej opieczętowanie, sprawdzenie, czy na miejscu znajduje się spis wyborców i potrzebna lista kart do głosowania właściwych dla przeprowadzanych wyborów, jak również czy w lokalu wyborczym znajduje się odpowiednia liczba łatwo dostępnych miejsc zapewniających tajność głosowania. (Art. 42. §5. KW)
3. Materiały zawierające zarejestrowany przebieg czynności, o których mowa w §5, na wniosek męża zaufania, rejestrującego te czynności, mogą zostać zakwalifikowane jako dokumen-

ty z wyborów w rozumieniu art. 8, czyli staną się częścią archiwów państwowych i mogą być udostępniane. (Art. 42 §6. KW)

4. Ma prawo wnosić uwagi do protokołu z wymienieniem konkretnych zarzutów. Muszą one zostać odnotowane w protokole. (Art. 103b pkt 3. KW)
5. Ma prawo być obecnym przy przekazywaniu protokołu przez obwodową komisję wyborczą. (Art. 103b pkt 4. KW)
6. Ma prawo otrzymać kopię protokołu komisji ds. przeprowadzenia wyborów (Art. 70 §1b. KW) oraz komisji ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie (Art. 77 §1. KW)

UPRAWNIENIA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

Do obserwatorów społecznych stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu o mężach zaufania, z wyjątkiem art. 103b §1 pkt 3 i 4 czyli nie ma możliwości wnoszenia uwag do protokołu oraz być obecnym przy przekazywaniu protokołu przez obwodową komisję wyborczą. (Art. 103c §2 KW)